

Oponentský posudek

Martin Hrabina, Victor Burgin: Prostředí fotografie

Martin Hrabina předložil magisterskou práci, odvážně zpracovávající zahraniční, v Čechách nepříliš frekventované téma. Prokázal schopnost seznámit se s velkým množstvím cizojazyčné odborné literatury, selektovat podstatné informace a zapojit je do smysluplně koncipovaného celku práce. Nastíněné problémy, dotýkající se jak umělecké teorie, tak praxe (které osobnost Burgina mimořádně šťastně spojuje), Hrabina dokáže samostatně kriticky promýšlet a docházet k relevantním syntetizujícím závěrům. Diplomant ve své práci také prokazuje přirozenou znalost ideového rámce, obklopujícího Burginovo teoretické a umělecké působení, především poststrukturalistického a postmodernistického filozofického diskursu. Z koncepčního hlediska lze práci vytknout jedině. V úvodu i závěru práce měl diplomant položit důraz na svůj zájem o „skripto-pikturální diskurs“ Burginova díla. Avizované analýze Burginovy pozdější tvorby, reflektující psychoanalýzu Freuda a Lacana a genderovou problematiku, je totiž v konečné podobě práce věnován nepoměrně menší prostor (3 strany), než Burginově sémiotickému pojetí fotografického obrazu (30 stran). Sám autor naznačuje, že původní záměr práce byl velkorysejší. Výsledná práce však obstojí sama o sobě, autor nemusel čtenáři naznačovat, že nenaplnil počáteční ambice beze zbytku. Zmínky o Burginově psychoanalyticky a genderově zaměřené tvorbě mohly být v úvodu a závěru marginalizovány, aby lépe odpovídaly skutečnému rozsahu pasáží, které jsou jim věnovány. Zbytečný tlak, který autor pociťoval tváří v tvář potřebě vyrovnat se na malém prostoru s Burginovými díly reflektujícími psychoanalýzu, vedl nezbytně k zjednodušení některých aspektů dané problematiky. Tak je například Lacanovo rozvinutí Freudovy „rozpravy o voyeurismu“ poněkud zjednodušeně popsáno jako pojetí pohledu, který „řídí situaci, uspokojuje, a hlavním předmětem tohoto ve společnosti rozšířeného zájmu je žena.“ (s. 63) Burgin si při tom byl nepochybně vědom komplexnosti Lacanovy teorie pohledu a ve své práci ji zohledňoval v její mnohovrstevnatosti.

Diplomant suverénně zvládl formální náležitosti práce. Formuluje srozumitelně a obratně, korektně pracuje s poznámkovým aparátem. Opět drobná výtka by směřovala k drobným překlepům (např. s. 56 Šklovského místo Školvského), chybným jménům (např. s. 14 Borghes místo správného Borges) a termínů (opakovaně píše diplomant hermetismus místo správného hermeneutismus, např. s. 29, 66).

Zmíněné poznámky mají ale opravdu okrajový význam a nezpochybňují nijak kvalitu práce. Na závěr si dovoluji vznést jeden podnět k diskusi v rámci obhajoby. Diplomant velmi správně zdůraznil, že „Burgin svojí analýzou došel k tomu, že estetické předměty jsou částečně umístěny ve skutečném a částečně v psychologickém prostoru a proto je nutné zásadně přehodnotit náš vztah k materiálům i funkci mezi těmito materiály a jejich kontextem.“ Promýšleli již někteří historici a teoretici umění před Burginem otázku intervence mentálních paměťových obrazů do procesu vnímání fyzického uměleckého díla?

Práci považuji za velmi kvalitní a doporučuji ji k obhájení.

V Praze dne 5.9.2015

Doc. PhDr. Marie Rakušanová, Ph.D.